

Макроекономічний Прогноз України

- Реальний ВВП, як очікується, зросте на 7,6% в 2007р. завдяки високій інвестиційній активності та відновленню зростання експорту.
- На 2008р. очікується приріст реального ВВП на рівні 6,9%.
- Передбачається, що кінцевий приватний попит залишиться головним джерелом зростання ВВП у 2007р., тоді як у 2008р. визначальними будуть інвестиції.
- Політична нестабільність не буде мати суттєвого впливу на зростання інвестицій в 2007 і 2008 рр.
- Зростання експорту відновиться після двох років спаду, але імпорт буде зростати швидше, ніж експорт, у 2007-2008рр.
- Середньорічна споживча інфляція прогнозується на рівні 10,2% у 2007р. і 8,3% у 2008р.

№1 (11)
травень
2007

Період прогнозування:

1 кв. 2007 до 4 кв. 2008 року

Прогнозовані зміни:

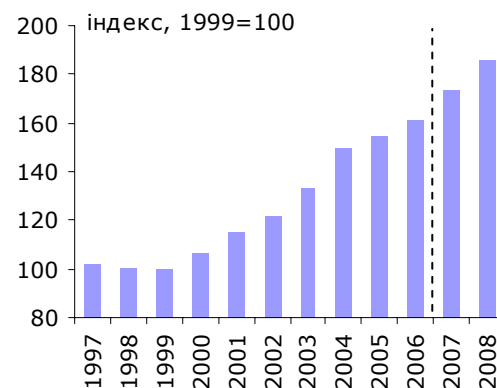
ВВП і його складові, інфляція

ВВП: Реальний ВВП, за оцінками, зросте на 7,6% у 2007 році

За попередніми оцінками Держкомстату у першому кварталі 2007р. приріст реального ВВП склав 8,0% дпр проти низької статистичної бази минулого року. Очікується, що економічне зростання залишатиметься високим протягом року, і, за оцінками, реальний ВВП збільшиться на 7,6% у 2007р. Хоча приватне внутрішнє споживання залишиться головним рушієм економічного зростання (його внесок складає 5,7 п.п. проти 4,3 п.п. за рахунок валового нагромадження основного капіталу), визначальною рисою цього року стане відновлення зростання реального експорту. За оцінками, реальний експорт у 2007р. зросте на 6,8%, продовживши тенденцію, що розпочалася у третьому кварталі 2006р. Тим не менше реальний імпорт буде зростати швидше, ніж експорт, і баланс торгівлі залишатиметься від'ємним.

Продовження зростання ціни на імпортований природний газ і політична невизначеність будуть мати незначний вплив на економічне зростання у 2007р. Вища ціна на газ, порівняно з 2006р., як очікується, буде компенсована за рахунок підвищення світових цін на метали та хімічні продукти, а також енергозбереженням. Очікуваними наслідками політичної кризи і короткочасних виборів до Верховної Ради, запланованих у вересні, є відкладення прийняття нових законів і, можливо, невелике сповільнення інвестицій у другій половині року через передвиборчу кампанію.

У 2008р. приріст реального ВВП прогнозується на рівні 6,9%. Це зростання відбуватиметься завдяки подальшому розширенню інвестиційної активності, зростанню приватного споживання і експорту. За прогнозом вклад валового нагромадження основного капіталу реальне зростання ВВП (5,3 п.п.) дещо перевищить вклад приватного споживання (5,2 п.п.) в 2008р. Значне зростання внутрішнього попиту і вступ до СОТ, як очікується, надалі стимулюватимуть реальний імпорт. Зростання реального експорту залежатиме від сприятливої цінової ситуації на світовому ринку по ключовим експортним продуктам і скасування квот на експорт металу до ЄС після вступу в СОТ.

Валовий внутрішній продукт

Джерела: Держкомстат, власні розрахунки

Автори:
Вероніка Мовчан
Віталій Кравчук
Володимир Коновальчук
Рікардо Джуччі

Припущення прогнозу

- У 2007р. ціна на природний газ на кордоні буде 130 дол. США за тис. кубометрів, вона зросте на близько 10% у 2008р.
- Світові ціни на метали і хімічні продукти залишатимуться високими.
- Мораторій на продаж сільськогосподарських земель буде скасований в 2008р.
- Україна приєднається до СОТ не раніше кінця 2007р.
- Ставки основних податків будуть незмінними в 2007-2008 рр.
- Зростання соціальних виплат, пенсій і зарплат буде помірним у 2007 і 2008 рр.
- Середній номінальний обмінний курс гривні буде 5,05 грн. за дол. США у 2007р. і 5,10 грн. за дол. США у 2008р., відповідно.

Інститут Економічних Досліджень
та Політичних Консультаций
вул. Рейтарська 8/5-А, 01034 Київ
Тел. (+38044) 278-6342
Факс (+38044) 278-6336
E-mail: institute@ier.kiev.ua
<http://www.ier.kiev.ua>

Приватне споживання: Зростання споживання домогосподарств сповільниться

За останні два роки приватне споживання було головним чинником зростання реального ВВП. Очікується, що зростання споживання домогосподарств уповільниться у 2007р. і складе 9,7% у реальному вимірі через сповільнення зростання наявного доходу. Останнє пов'язано з очікуваним помірним зростанням соціальних виплат і повільнішим зростання зарплат. Зокрема, потреба в інвестиціях може призвести до перенаправлення доданої вартості із зарплат на прибутки. Також у 2007р. ставка податку на прибуток фізичних осіб збільшилась на 2 п.п. до 15%, негативно вплинувши на наявний дохід. Серед факторів, що сприяли збільшенню споживання, можна назвати продовження зростання споживчих кредитів. Таке різке збільшення кредитів, особливо в іноземній валюті, призводить до накопичення ризиків у фінансовому секторі, але навряд чи ці ризики призведуть до фінансової нестабільності у 2007р. У 2008р. зростання реального споживання домогосподарств надалі сповільниться до 8,9%. Його динаміка визначатиметься тими ж чинниками, що й у 2007р. За прогнозом, у 2008р. вперше після 2000р. внесок зростання інвестицій у загальне зростання буде більший, ніж внесок приватного споживання.

Державне споживання: В 2007-2008 роках очікується помірне зростання

Кінцеве державне споживання традиційно є досить високим в номінальному виразі на рівні 18-19% від ВВП, однак його внесок до зростання реального ВВП був досить помірним з 2004р. Очікується, що державне споживання зросте на 2,3% в 2007р. і на 2,8% в 2008р. Держава навряд чи суттєво змінить витрати на освіту та охорону здоров'я, що становить найбільшу частину державного споживання.

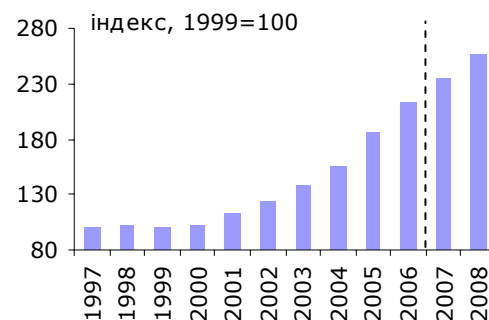
Інвестиції: В 2007-2008 роках зростання валового нагромадження основного капіталу буде високим

В 2006 інвестиційна діяльність суттєво прискорилась і зростання реального валового нагромадження основного капіталу склало 18,7% за даними Держкомстату. В 2007р. очікується збереження високих темпів зростання реального валового нагромадження основного капіталу передбачається залишитись високим на рівні 17,9%. Збільшення цін на газ у 2006-2007рр. і ймовірність її подальшого зростання матиме відчутний вплив на інвестиції, стимулюючи впровадження енергозберігаючих технологій. Також, посилення конкуренції, як очікується, стимулюватиме інвестиційну діяльність. Політична криза та парламентські вибори, заплановані на вересень 2007р., незначною мірою вплинуть на інвестиції. Ймовірно, що ці події дещо знизять темпи зростання інвестицій в другій половині року, оскільки частина коштів буде направлена на виборчу кампанію. В 2008р. передбачається подальше зростання реального валового нагромадження основного капіталу до 20,4%. Очікується, що частина підприємств буде змушена інвестувати, щоб зменшити витрати, пов'язані зі споживанням енергії, у тому числі споживання газу, а також замінити старе обладнання та технології. Якщо Україна вступить до СОТ в 2008р., це створить додатковий стимул покращувати конкурентоспроможність, що, в свою чергу, буде стимулювати інвестиційну діяльність.

Зовнішній сектор: Прогнозується зростання реального експорту після двох років спаду

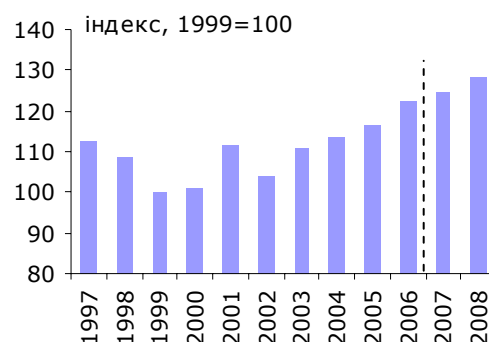
Після двох років спаду реальний експорт, як очікується, зросте в 2007р. на 6,8%. Виробництво металів, хімічна промисловість та машинобудування зроблять найбільший внесок до зростання експорту. Покращення зовнішнього попиту на товари, що виробляються в цих секторах, є одним із головних чинників відновлення експорту. Що стосується реального імпорту, в 2007р. очікується високе зростання на рівні 12,0%. Зокрема, поживлення інвестиційної діяльності та приватний попит на товари тривалого користування стимулюватиме імпорт обладнання і техніки. Оскільки темпи зростання імпорту будуть перевищувати

Споживання домогосподарств

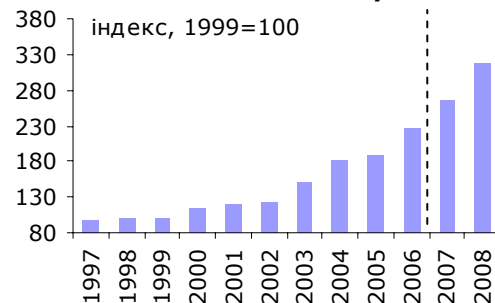
Джерела: Держкомстат, власні розрахунки

Державне споживання

Джерела: Держкомстат, власні розрахунки

Валове нагромадження основного капіталу

Джерела: Держкомстат, власні розрахунки

Експорт товарів та послуг

Джерела: Держкомстат, власні розрахунки

темпи зростання експорту, збережеться дефіцит торговельного балансу. Прийняття 31 травня 11 законів, які потрібні для завершення гармонізації українського законодавства відповідно до норм та вимог СОТ, якщо вони будуть підписані Президентом, стане суттєвим кроком у напрямку завершення переговорів з СОТ. Також, Україна має закінчити двосторонні переговори та домовитись щодо рівня сукупного виміру підтримки сільського господарства. Членство у СОТ очікується не раніше кінця 2007 р. Таким чином, це зможе вплинути на торгівлю тільки з 2008 р. В 2008р. прогнозується приріст реального експорту на 5,9%, а приріст імпорту на 13,4%. Кращі умови доступу до українського ринку після вступу до СОТ частково пояснює прискорення зростання імпорту. Очікуване підвищення світових цін на метали компенсує підвищення цін на енергоресурси і підтримує зростання експорту. Додатковим фактором зростання експорту стане скасування квот на експорт металу до ЄС після вступу в СОТ.

Галузевий розріз: Високі темпи зростання обробної промисловості компенсують повільний розвиток сільського господарства

Зростання доданої вартості в *сільському господарстві*, очікується, залишиться на низькому рівні і прогнозується на рівні 1,0% в 2007р. Урожай зернових, який складає більшу частину сільськогосподарського виробництва, прогнозується на рівні 2006р. У 2008р. зростання доданої вартості в сільському господарстві, як очікується, дещо прискориться до 1,8%. Скасування мораторію на продаж сільськогосподарської землі має позитивно вплинути на сільськогосподарських виробників. Більш того, можливий розвиток виробництва біопалива може позитивно вплинути на виробництво у сільському господарстві, особливо за рахунок виробництва рапсу для переробки на біопаливо.

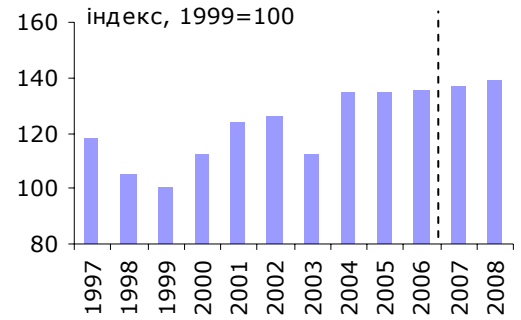
У *обробній промисловості* зростання доданої вартості продовжує прискорюватись, її приріст прогнозується на рівні 13,2% в 2007р. Високий зовнішній попит допоміг цьому сектору подолати наслідки різкого збільшення цін на газ. В 2008р. зростання прогнозується на рівні 9,1%. Сповільнення частково пояснюється необхідністю впровадження технологічних змін для пристосуванням до збільшення цін на енергоносії. В 2007р. додана вартість у *будівництві*, як очікується, зростає на 12,1% через прискорення інвестиційної діяльності і високий попит на житло. У 2008р. будівництво збільшиться на 14,1%.

Сектор послуг збереже високі темпи зростання в 2007-2008 рр. завдяки високому внутрішньому попиту. Сектор *торгівлі* демонструє найвищі темпи зростання: за оцінками, додана вартість тут збільшиться на 15,2% в 2007р. і 14,6% в 2008р. Тенденція зменшення обсягів послуг трубопровідного транспорту, зафіксована на початку 2007р., як очікується, збережеться в наступні два роки. Тому, не зважаючи на швидкий розвиток інших видів транспорту, очікується, що зростання в секторі *транспорту* сповільниться до 5,5% в 2007р. та 5,9% в 2008 р.

Інфляція: Інфляція споживчих цін сповільниться в 2008 році

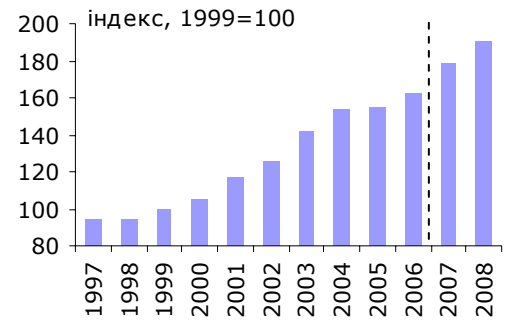
Очікується, що середня інфляція споживчих цін в 2007р. досягне 10,2%. Інфляційний тиск, спричинений збільшенням ціни на імпортований газ в січні та підвищенням інших виробничих витрат, компенсується державною ціновою політикою, яка, зокрема, вже призвела до різкого сповільнення зростання цін на комунальні послуги. З боку попиту, сповільнення зростання споживання домогосподарств і зростання частки імпортованих товарів в їх споживанні сприятиме зменшенню інфляції. Однак залишаються суттєві ризики збільшення інфляції, оскільки тривала виборча кампанія може призвести до збільшення державних виплат групам населення з низьким доходом. Також можливий низький урожай внаслідок несприятливих погодних умов. Наступного року очікується подальше сповільнення зростання споживання домогосподарств, зниження інфляційних очікувань, досить стабільний обмінний курс, а також зниження вартості імпортованих продовольчих товарів завдяки вступу до СОТ. Загалом, вплив цих факторів буде сприяти сповільненню інфляції у 2008р. до 8,3%.

Сільське господарство

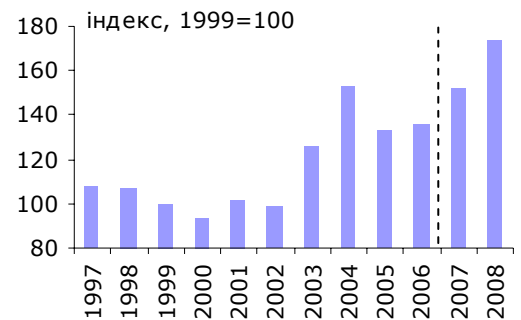
Джерела: Держкомстат, власні розрахунки

Промисловість

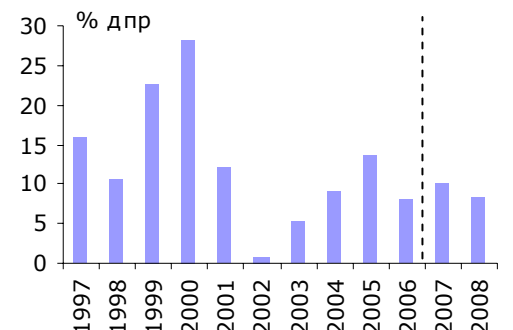
Джерела: Держкомстат, власні розрахунки

Будівництво

Джерела: Держкомстат, власні розрахунки

Індекс споживчих цін

Джерела: Держкомстат, власні розрахунки

Таблиця 1. Зростання реального ВВП за витратами: Прогноз (% рік до року)

	2004	2005	2006P	2007E	2008F
Приватне споживання	13,1	20,6	14,4	9,7	8,9
Державне споживання	1,8	2,9	4,8	2,3	2,8
Валове нагромадження основного капіталу	20,5	3,9	18,7	17,9	20,4
Експорт товарів та послуг	21,3	-12,2	-4,9	6,8	5,9
Імпорт товарів та послуг	15,5	6,4	6,5	12,0	13,4
Валовий внутрішній продукт	12,1	2,7	7,1	7,6	6,9
Валовий внутрішній продукт (млрд. грн.)	345,1	441,5	537,7	655,4	785,1

Примітка: P – попередня інформація, E – оцінка, F – прогноз

Таблиця 2. Зростання реального ВВП у галузевому розрізі: Прогноз (% рік до року)

	2004	2005	2006P	2007E	2008F
Сільське господарство	19,8	0,4	0,3	1,0	1,8
Добувна промисловість	3,5	2,5	5,4	4,9	4,8
Обробна промисловість	12,4	0,4	5,0	13,2	9,1
Виробництво/розподіл електроенергії, газу, води	-3,6	1,7	3,0	-0,2	0,0
Будівництво	21,3	-13,3	1,9	12,1	14,1
Оптова та роздрібна торгівля, ремонт	13,4	-14,7	17,0	15,2	14,6
Транспорт	11,4	8,2	6,8	5,5	5,9
Освіта	0,0	0,0	3,1	2,4	2,7
Охорона здоров'я	1,6	0,2	4,8	2,1	2,5
Валовий внутрішній продукт	12,1	2,7	7,1	7,6	6,9

Примітка: P – попередня інформація, E – оцінка, F – прогноз

Технічна примітка

Цей прогноз розраховано за допомогою ітераційно-аналітичної методики, яка базується на використанні системи національних рахунків, а саме на різних методах визначення ВВП.

Існує три методи розрахунку ВВП: розрахунок ВВП за галузями, за доходами та за витратами (кінцевим використанням доходів). У цьому прогнозі використовуються два методи: за галузями та за витратами.

Розрахунки здійснюються на кварталній основі, а річні дані отримані шляхом агрегування кварталної динаміки.

Процес прогнозування включає такі кроки:

- Для кожного методу обирається рівень дезагрегації компонентів. Загальний прогноз ВВП базується на прогнозі динаміки його компонентів.
- Динаміка кожного компонента прогнозується на основі історичних даних, а також набору припущень прогнозу, причому там, де це можливо, використовуються відповідні індикатори випередження. Кожен з показників розраховується в реальному вимірі.
- Зростання реального ВВП (для кожного методу окремо) визначається як сума внесків його компонентів. Під внеском розуміємо реальне зростання кожного компонента, зважене на частку цього компонента у структурі ВВП у відповідному періоді попереднього року (деталі наведені у Вставці 1).
- Реальні значення ВВП, отримані за двома різними методами, порівнюються та, у випадку розбіжностей, здійснюється наступна ітерація прогнозування компонентів.

Прогноз розраховується на основі припущення про незмінність певних пропорцій протягом тривалого періоду часу. Ці пропорції визначають залежність між компонентами ВВП за витратами і за галузями. Як додаткові інструменти прогнозування компонентів ВВП, використовуються економетричні рівняння та таблиці витрат-випуску. Ітерації продовжуються доти, доки обидва методи розрахунку ВВП не дадуть однакових результатів.

Вставка 1. Розрахунки

Для визначення частки кожного компоненту ВВП у його загальному реальному зростанні використано наступну формулу зростання ВВП (\hat{Y}):

$$\hat{Y} = \left(\frac{Y^*_t - Y_{t-1}}{Y_{t-1}} \right) = \left(\sum_{i=1}^I \frac{X^*_{it} - X_{it-1}}{X_{it-1}} \cdot \frac{X_{it-1}}{Y_{t-1}} \right)$$

для кожного періоду t ,

де Y - це ВВП, X - компонент ВВП, I - число компонентів, а знак * означає поправку відповідних даних на інфляцію.

Відповідно, частку Θ^X_{it} компоненту X_i у реальному зростанні розраховано за формулою:

$$\Theta^X_{it} = \frac{\left(\frac{X^*_{it} - X_{it-1}}{X_{it-1}} \right) \cdot \frac{X_{it-1}}{Y_{t-1}}}{\hat{Y}} \cdot 100$$

для кожного періоду t .

У формулі співвідношення показників реального зростання компоненту X_i до ВВП зважується на основі частки цього компоненту у ВВП за попередній період.

Скорочення:

дпр до попереднього року

п.п. процентний пункт